

וְאִי תִימָא דְסְלִיקַת לְעֵילָא מְעֵשֶׁר. שְׁמָא מְפָרֵשׁ יו"ד
 ה"א וְא"ו ה"א, הָא עֵשֶׁר, יו"ד דְּמַתְיִיחַד בְּהַ, וְלֹא
 סְלִיק לְעֵילָא מְעֵשֶׁר. וּבְגִין דָּא י', וְלֹא י"א. אָבֵל מֵאֵן
 דְּמַחְבֵּר יו"ד, דְּאִיהִי אוֹת בְּרִית, בְּשִׁפְחָה. וּמְטְרוֹנִיתָא
 כְּלִילָא מִי', בְּשֵׁד דְּעֵבוּדָה זָרָה סְמָא"ל אֲתָדֵן בְּגִיהָנָם.
 דְּמֵאֵן דִּירִית בְּרֵתָא דְּמִלְכָא מְלָכוֹת, לָא זָכִי לָהּ, אָלֵא
 בְּרָא דְּמִלְכָא, דְּאֲתַקְרִי (שְׁמוֹת ד) בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל,
 דְּמִסְטְרָא דָּא אֲתַקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (דְּבָרִים יד) בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם,
 וּמְלָכוֹת דָּא דְּאֲצִילוֹת.

וְאִית לְקַבְלָה מְלָכוֹת דְּבְרִיאָה, וְאִיהִי מְלָכוֹת לְמִלְאָכִים
 דְּבְרִיאָה. וְאִיהִי נְעֵרָה דְּמְטְרוֹנִיתָא, מְשִׁמְשָׁא
 דִּילָהּ, וְאִיהִי דִּיוקְנָא דְּגְבִירֵתָא דִּילָהּ, כְּלוּלָה מִי'. הָאִי
 בְּחוּבֵין דִּישְׂרָאֵל, יְכִילַת לְאֲתַחְלָלָא בֵּין אוּמִין דְּעֵלְמָא.
 אָבֵל מְלָכוֹת דְּאֲצִילוֹת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲלָה אֲתַמַּר
 (ישעיה מב) אֲנִי יי' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לֹא אֲחַר לָא אֲתָן וְתַהֲלָתִי
 לְפִסְיִלִים, לָא יְהִיב לָהּ לְמֵאֵן דְּמַחְלֵל שִׁבְתוֹת וִימִים
 טוֹבִים, אָלֵא לְמֵאֵן דְּאִיהוּ בְּרָא דְּמִלְכָא, וְנָטִיר אוּרִייתָא
 וּפְקוּדֵין, בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוֹ דְּמֵאֲרִיָּה, וְלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל
 פָּרַס, אָלֵא כִּבְּן דְּאִיהוּ מְחוּיֵב לְמַעַבְד צוּוּיָה דְּאָבוּי,
 דְּעֵלִיָּה אֲתַמַּר (שְׁמוֹת כ) כִּבְד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ. אֶת אָבִיךָ

דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאֵת אַמְךָ דָּא שְׁכִינְתָּא. וְעַם כָּל
 דָּא, מֵאֵן דְּמַחְלִיל נַעֲרָה דְּמַלְכָּא, אֶתְחַשֵּׁיב לִיָּה כְּאֵלוֹ
 מַחְלִיל מִטְרוּנִיתָא דִּילִיָּה.

וְרַבָּנָן, כָּל שְׂדֵינָן לָאוּ אֵינּוּן שְׁקוּלִין, וְלֹא כָּל עֲבָדִין
 דְּשְׁכִינְתָּא, דְּכֹתִיב בָּהּ, (תהלים קג) וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל
 מְשָׁלָה. אֵית לָהּ כַּמָּה נַעֲרוֹת עֲבָרִיות, וּשְׁפָחוֹת עֲבָרִיות.
 וְאֵית לָהּ עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת נְכָרִיות, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח
 מַלְכוּתָא אַחְרָא בְּעֵלְמָא, בְּזַמְנָא דְּאִיָּהי שְׁלֵטָא.

וְאֵלִין שְׁפָחוֹת נְכָרִיות, מְסֻטְרָא דְּסַם הַמּוֹת, נוֹקְבָא
 דְּסַמָּאֵל. דְּשִׁפְחָה הִוּוּ לְמִטְרוּנִיתָא. נוֹקְבָא
 וְסַמָּאֵל אֵל אַחַר, עֶבֶד הָוָה לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 לְבַתֵּר דְּעֵבִידוֹ גְּרַמְיִיהוּ אֱלוֹהוֹת, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֲתִיד לְאַעְבֵּר לֹון מְעֵלְמָא, וְלִמְמַחֵי לֹון.

וְאִי תִימְרוּן, אִי בְּנֵי נְשָׂא עֲבָדִין לֹון אֱלוֹהוֹת, וְלֹא
 בְּרַעוּתָא דְּלַהוֹן, אֲמַאי אֶתְעַנְשׁוּ. אֲלֵא כִּד הוּוּ דוֹר

הַמִּבּוּל וְדוֹר הַפְּלָגָה יְדַעֵי בְּהוֹן, וְהוּוּ מְקַטְרְגִין (ב"א מְקַטְרִין)
 לֹון, וְסַגְדִין לֹון, וּבְהֵהוּא חֵילָא דִּיהוּ מְקַטְרְגִין (ב"א מְקַטְרִין)
 לֹון, וְסַגְדִין לֹון, הוּוּ נַחְתֵי לְגַבֵּייהוּ, וְעֲבָדֵי רַעוּתֵייהוּ,
 וּמְמַלְלֵן בְּהוֹן בְּאֵינּוּן צוּלְמִין, הָא אֶתְעַבִּידוּ אֱלוֹהוֹת
 וְעַבּוּדַת פּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת. בְּגִין דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֲתִיד לְאַעְבֵּרָא לֹון, וְיִמְחֵי לֹון מְעֵלְמָא, צוּלְמִין דְּלַהוֹן
 דִּיהוּ פְּלַחִין בְּהוֹן, וְאַשְׁתַּאֲבוּ מִנְּהוֹן רוּחִין וְצוּלְמִין.

וְכֹד אֵית בְּעֶלְמָא עֵרְב רַב, נַחְתִּין לְאַתְגְּשָׁמָא בְּהוֹן,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַעֲבֵר לֹון מִן עֶלְמָא, הִדָּא הוּא
 דְּכִתְיֵב, (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטּוֹמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ. וְאִי
 תִּימְרוּן, בְּזִמְנָא דְּגָלוּתָא בִּתְרָאָה, לֵית עֲבוּדַת פּוֹכְבִּים
 וּמְזֻלוֹת, בְּגִין דְּלֹא יִדְעִין בְּנֵי עֶלְמָא בְּהוֹן. וְאִינֹון דִּידְעִין
 בְּעֵרְב רַב תַּמָּן, אֲשֶׁתְּכַח לֹון דְּמַכְעִיסִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ, וְיִשְׂרָאֵל בֵּינֵיהוּ, וְעֵרְב רַב מַצְלִיחִין
 בְּהוֹן, לְקַיִים מְאִי דְּכִתְיֵב, (דברים ז) וּמְשַׁלֵּם לְשׁוֹנְאֵיו אֵל
 פְּנֵיו לְהַאֲבִידוּ.

קָמוּ כְּלָהוּ תַנְאִין וְאַמּוֹרָאִין וּבְרִיכוּ לְרַעֲיָא מְהִימְנָא,
 וְאָמְרוּ לֵיהּ סִינֵי סִינֵי, מֵאן יָכִיל לְמַלְלָא קְדָמְךָ,
 דְּאַנְתָּ בְּדִיוֹקְנָא דְּמֵאָרְךָ, דְּבִזְמַנָּא דְּמַלְלִיל בְּטוֹרָא דְּסִינֵי,
 כָּל חֵיוֹן דְּמַלְאָכִין, וְחֵיוֹן דְּכַרְסִיָּא, וְעֶלְאִין וְתַתְאִין,
 שְׁתַּקּוּ, וְלֹא אֲשֶׁתְּכַח דְּבוּר אַחְרָא אֶלָּא דִּילֵיהּ. וּבְגִין דְּאַתָּ
 בְּרִיָּה בְּדִיוֹקְנָא דִּילֵיהּ, צְרִיךְ לְמִשְׁמַע כְּלָהוּ מְאִרֵי
 מְתִיבְתָא מְלִין מְפוּמָּךְ, אֵל תַּתֵּן שְׁתִּיקָה לְמַלּוּלְךָ. (קרח קע"ח

ע"ב כל פטר רחם)

כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה לֹא יֵצֵא בַצָּבָא וְגו'. וְשִׁמַּח אֶת
 אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקַח. פְּקוּדָא (טו) דָּא, חָתָן לְמַחְדֵּי
 בְּאַתְתֵּיהּ שְׁתָּא חֵד, דְּכִתְיֵב נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אַחַת.

וְאִינּוֹן י"ב יִרְחִין אִינּוֹן מְדִילָהּ. דְּהָא שָׁנָה אִיְהִי כַּלָּה,
 וְלִית כַּלָּה בַר בִּי"ב יִרְחִין, דְּכִתִּיב, (מלכים א' ז) עוֹמֵד עַל
 שְׁנַיִם עָשָׂר בְּקָר. וְהוֹאִיל וְלִית תְּקוּנָא דְכַלָּה, בַר בִּי"ב,
 אֶצְטְרִיךְ חֲתָן לְמַחְדֵי לָהּ, וְלִבִּיתָהּ, לָהּ וְלִתְקוּנָהּ,
 כְּגוּוּנָא דְלַעֲיָלָא. וְעַל דָּא יַעֲקֹב כְּתִיב בֵּיתָהּ, (בראשית כח)
 וַיִּקַּח מֵאֲבֵנֵי הַמָּקוֹם. אֲבֵנֵי הַמָּקוֹם י"ב הוּוּ, וּמֵאֵן דְּחֲדַי
 לְכַלָּה, חֲדַי לְעוֹלִימְתָהּ, (דף רע"ח ע"א) וְעוֹלִימְתָן י"ב הוּוּ.
 וְכֹלָא אִיהוּ רְזָא דְשָׁנָה. בְּגִין כִּן אֶצְטְרִיךְ לְחֲתָן לְמַחְדֵי
 בְּאַתְתִּיהָ שָׁנָה אַחַת.

וְהָא אוֹקִימְנָא, דְּחֻדְוָה דָּא, לָאו דִּילִיָּהּ הִיא, אֶלָּא דִּילָהּ.
 דְּכִתִּיב וְשִׁמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ. וַיִּשְׂמַח אֶת אִשְׁתּוֹ לֹא
 כְּתִיב, אֶלָּא וְשִׁמַּח, יַחְדַּי לְכַלָּה. כְּגוּוּנָא דָּא, לָאו חֲדוּ
 לְכַלָּה, בַר בְּגוּפָא וְתְקוּנָהּ. וּמֵאֵן חֲדַי לֹון. צְדִיק. וְעַל
 דָּא נָקִי יְהִיָּה לְבִיתוֹ. נָקִי, דְּלֹא יַעֲמוּל בְּמַלְי דְּעֵלְמָא,
 דִּיהָא בֵּיה רַעוּא לְמַחְדֵי לָהּ. נָקִי מְכַלָּא. נָקִי לְמַסִּין
 וְלֵאֲרֻנוּנִין וְגוּלְגֻלְתִּין. נָקִי דְּלֹא יִפּוּק לְחִילָא לְאַגְחָא
 קְרַבָּא. לְאַשְׁתַּכַּח חֻדְוָה עֵילָא וְתַתָּא, וְלֵאֲתַעְרָא חֻדְוָה
 לְעֵילָא. זַכָּאִין עַמָּא קְדִישָׁא, דְּמֵאֲרִיהוֹן חֲדַי בְּהוֹן, זַכָּאִין
 אִינּוֹן בְּהֵאֵי עֵלְמָא, וְזַכָּאִין אִינּוֹן בְּעֵלְמָא דְאַתִּי. (פקודא י"ו)

למיהך בר נש באורחוי דקודשא בריך הוא, פקודא י"ו לאורחא וכו' פ"ה ע"ב)

(דברים כ"ד) בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ וְגו'. פֶּתַח רַעֲיָא מְהִימְנָא

וְאָמַר, פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְתַת שְׂכָר שְׂכִיר בְּזַמְנֵנוּ. הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב, בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא תִבֵּא עָלָיו הַשְּׁמֶשׁ.
 מָאֲרִי מְתִיבְתָּאן עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי, שְׁמַעוּ. מְטַטְרוֹן אִיהוּ שְׂכָר
 שְׂכִיר, מִחֲ"י עֲלָמִין, שְׁלִיחַ דִּילֵיהּ, לְקַבְּלָא חֲ"י בְּרַכָּאן
 דְּצִלוֹתָא, בְּכָל יוֹמָא, תְּלַת זְמַנִּין. וּבְגִין דָּא, בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן
 שְׂכָרוֹ, דָּא צִלוֹתָא דְשַׁחְרִית. וְלֹא תִבֵּא עָלָיו הַשְּׁמֶשׁ, דָּא
 צִלוֹתָא דְמַנְחָה, דָּאֵי עֵבֶר יוֹמוֹ, בְּטַל קָרְבָּנוּ. פִּי עָנִי הוּא
 (דְּצִדִּיק) וְדָאֵי, עָנִי הוּא בְּגִלוֹתָא, לִית לֵיהּ מְדִילֵיהּ, אֶלָּא
 מָאֵי דִּיהֶבִינָן לֵיהּ בְּצִלוֹתָא, בְּגִין דָּא צִלוֹתָא תְּפֻלָּה
 דִּילֵיהּ, (תהלים קב) תְּפֻלָּה לְעָנִי פִי יַעֲטוּף, בְּעֵטִיפַת צִיּוֹת,
 תְּפֻלָּה דִּיד אִיהִי.

וְאֵלָיו הוּא נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ, דָּא תְּפֻלַּת עַרְבִית, דָּאִיהִי
 אַמּוּרִים וּפְדָרִים, שִׁיּוּרִין דְּקָרְבָּנִין דִּיוֹמָא. וְאִינּוּן
 כְּגוֹן פֶּרֶט הַכֶּרֶם, (ויקרא יט) וּפְאֵת שְׂדֶךְ, דְּעָלִיָּהּ אֲתַמַּר,
 שִׁירֵי מִצּוּחַ מְעַכְבִּין אֶת הַפּוֹרְעָנוֹת. לְעָנִי וּלְגַר תַּעֲזוּב
 אוֹתָם, דְּעַמּוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא בַּר מֵאֲתָרֵיהּ, גַּר אֲתַקְרִי.
 וּבְגִין דָּא, אָנָּא דְּדַרְגָּא דִּילֵי עַמּוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא, קָרִינָא
 גַּרְמָאֵי גַּר בְּגִלוֹתָא קַדְמָאֵי. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות ב) גַּר
 הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נֹכְרִיָּה, דָּאִיהוּ בְּגִלוֹתָא רְבִיעָא בְּגִינֵיהּ.
 שְׂאִילוֹ לֵיהּ מָאֲרִי מְתַנִּיתִין, רַעֲיָא מְהִימָנָא, הָא פְּקוּדָא
 דָּא הוּוּ מְקִימִין יִשְׂרָאֵל בְּאֶרְעָא דִּישְׂרָאֵל (או לא).

אָמַר לוֹן, בְּגִין לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי, עַל אֲלִין דְּמִתְרַכֵּי
מֵאַתְרֵיהּ. דְּבַר נֶשׁ כַּד אִיהוּ לְבַר מֵאַתְרֵיהּ, גִּיּוֹרָא
אַתְקֵרִי, כַּל שְׁכַן עַל נִשְׁמָתִין דְּאֲזִלִין עֲרִטִילָאִין מֵהֵהוּא
עֲלָמָא, וְאַתְיִין לְעֲלָמָא דִּין. בְּגִינֵיהּ, הֵאֵי אִיהוּ דְּאָמַר
קָרָא, (משלי כז) כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן קִנְיָה, דָּא נִשְׁמָתָא,
דְּשְׁכִינְתָא לָא זֹזָה מִנָּה. כֵּן אִישׁ, דְּאַתְמַר בֵּיהּ (שמות טו) יִי
אִישׁ מִלְחָמָה, נוֹדֵד מִמְקוֹמוֹ, דְּאִיהוּ נֶעַ וְנָד מֵאַתְרֵיהּ,
דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְּאַתֵּי, בֵּינָה. וְנָד אֲבַתְרָה בְּעֲלָמָא דִּין, עַד
דְּתִשְׁלִים יוֹמִין דְּאַתְחִיבַת לְמִיזַל לְבַר מֵאַתְרָהָא. וְאִיהוּ
נָטִיר לָהּ, עַד דְּיַחְזִיר לָהּ לְאַתְרָהָא. וְאוּמֵי דְּלֹא יַחְזוֹר
אִיהוּ לְאַתְרֵיהּ, עַד דְּיַחְזִיר לָהּ לְאַתְרָהָא. וּמֵאן דְּחִזֵּר
בְּתִיבְתָא, כְּמֵאן דְּאַחְזֵר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתָא
לְאַתְרָהָא. וְדָא רְזָא דְּפּוֹרְקָנָא, דְּאָמַר (תהלים צה) הַיּוֹם אִם
בְּקוֹלוֹ תִשְׁמָעוּ.

אָמְרוּ מְאָרֵי מִתְנִיתִין דְּמִתִּיבְתָא עֲלָאָה וְתַתָּאָה, רַעֲיָא
מֵהֵימְנָא, אֲנָן שְׁלִיחֵן דְּמְאָרֵי עֲלָמָא לְגַבְךָ, זַפְאָה
חוּלְקָךְ, דְּאַנְתָּ בַּעַל תְּשׁוּבָה, שְׁקוּל לְשִׁתִּין רַבּוּן
דְּיִשְׂרָאֵל, וְאַנְתָּ הַדְרַת לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ
לְאַתְרֵיהּ, עֵילָא וְתַתָּא. וּבְגִינְךָ יִתְפָּרְקוּן יִשְׂרָאֵל וְיַחְזֵרוּן
לְאַתְרֵיהּ. וְלִית חֵילָא לְמִשְׁיחִין. לְמִפְרָק לְיִשְׂרָאֵל, בַּר
מִינְךָ. וּבְגִינְךָ אֵינּוּן מִתְעַכְבִּין. אֲשֵׁלִים מְלִין יְקָרִין אֲלִין,

דְּעַלְיֵיהּ אֶתְמַר, (תהלים יט) הַנְּחַמְדִּים מִזֶּהָב וּמִפָּז רַב
וּמִתּוֹקִים מִדְּבֶשׁ וְנוֹפֶת צוֹפִים.

אָמַר לוֹן, מֵאֲרִי מְתִיבְתָּאן, בְּגִין הָאֵי שְׂכִיר, דְּאִיהּ
עֶבֶד, דְּאִתִּי לְקַבְּלָא תְּלַת צְלוֹתִין, תְּקִינּוּ מֵאֲרִי
מִתְנִיתִין דְּלִכּוֹן, לְמַהּוֵי בַר נֶשׁ, בְּתֵלַת בְּרַכָּאן קַדְמָאִין,
כְּעֶבֶד דְּמִסְדָּר שְׁבַחִין קָמִי מֵאֲרִיָּה. וּבְאַמְצָעִיּוֹת, כְּעֶבֶד
דְּמִקְבַּל פָּרַס מִמֵּאֲרִיָּה. וּבְבִתְרָאֵי, כְּעֶבֶד דְּנִטְל פָּרַס
מִמֵּאֲרִיָּה, וְאִזִּיל לֵיהּ.

וּבְגִין דָּא, עֶבֶד אַבְרָהָם, וְרַבְקָה, אִיהּ אִמְתְּלָא לְהָאֵי,
כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִשְׁלַח לְמַטְטְרוֹן דְּאִיהּ
עֶבְדָּא דִּילֵיהּ, בְּגִין צְלוֹתָא אִיהּ יִימַר לְגַבִּיָּהּ, (בראשית כד)
אוּלֵי לֹא תֵאבְדָה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אַחֲרַי. כְּלוּמַר, אוּלֵי
צְלוֹתָא לָא בְּעֵי לְמִיזֵל אַבְתְּרָאֵי. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וְנִקִּיתָ מִשְׁבוּעָתִי זֹאת. דְּחַכְמָה אִיהּ אַבָּא, דְּנַחֲתִית
בְּצַדִּיק, לְנִטְרָא שְׂכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, וּמִתְמָן שְׁלַח בְּגִינְהּ.
אָמַר לֵיהּ הֵהוּא שְׁלִיחַ, הֵב לִי סִימְנִין, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא
בְּצְלוֹתָא, דְּתִמָּן בְּרַתָּא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְהִיא תִנְעָרָה אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיהָ הֲטִי נָא כִּדְךָ וְאַשְׁתָּה
וְאַמְרָה שְׁתָּה. (דף רע"ח ע"ב) וְאִם לָאו, אֵלָא דְּאַשְׁכַּח כָּל אַבְרִין
דְּגוּפָא מְלִיִין חוּבִין, וְלֹא אֲשַׁכַּחַת בֵּיהּ אַבְר (נ"א בְּאִפִּי אַבְרָהָם)
לְשִׁרְיָא בֵּיהּ תוֹרָה, דְּאִיהּ בְּדִיוֹקְנָא דְּעֵמוּדָא

דְּאִמְצָעִיתָא. וְלֹא מִצְוֹת, דְּאִיהוּ דִּיּוֹקְנָא דְרַבָּקָה, דִּהְוָה
 (שיר השירים ב) שׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים, דְּאִינוּן רְשָׁעִים גְּמוּרִים.
 מְנִי לְעִבְדֵיהּ מְטִטְרוֹן, (בראשית כד) הַשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תָּשִׁיב אֶת
 בְּנֵי שָׂמָה, דְּאִיהוּ רוּחָא דְקוּדְשָׁא, דִּהָא מִצְוָה אִיהוּ
 נִפְשָׁא, רוּחָא אִיהוּ תוֹרָה.

וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, לֹא הַמְדַרְשׁ הוּא
 הָעִיקָר אֲלֵא הַמַּעֲשֶׂה. וּבְאַתָּר אַחְרָא אָמְרוּ, כָּל
 שִׁירָאֵת חֲטָאוּ קוּדְמַת לְחַכְמָתוּ, חַכְמָתוּ מִתְקַיִּימַת וְכוּ'.
 יִרְאֵת חֲטָאוּ, אִימָא עֲלָאָה, תְּשׁוּבָה. חַכְמָה, אֲבָא עֲלָאָה.
 כֹּד אַקְדִּים ה' זַעֲרָא, דְּאִיהִי מִצְוָה, שְׂרִיא עֲלִיהּ תוֹרָה,
 דְּאִיהוּ ו'. וְכֹד אַקְדִּים יִרְאָה לְחַכְמָה, דְּאִיהִי ה' עֲלָאָה,
 שְׂרִיא עֲלִיהּ חַכְמָה, דְּאִיהִי י'. וְאַקְרִי בִּן. וּמִכָּאן, (דברים
 יד) בְּנִים אַתֶּם לַיְי' אֱלֹהֵיכֶם.

וְהֵאֵי אִיהוּ (שמות א) זֶה שְׁמִי י"ה לְעוֹלָם, וְזֶה זְכָרִי ו"ה.
 שְׁמִי עִם י"ה, שֵׁם"ה. זְכָרִי עִם ו"ה, רַמ"ח. וְכֻלְהוּ
 תְרִי"ג. דִּהֵיִינוּ תְרִי"ג פְּקוּדִין, דְּאִתְיִיהִיבוּ לְבְנִין קְדִישִׁין,
 לְמַהוּי לֹון חוּלְקָא בְּשְׁמִיָה, הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (דברים לב) כִּי
 חִלַּק יי' עִמוּ.

וְכֹד אַקְדִּים תוֹרָה לְמִצְוָה, אוֹ חַכְמָה לְיִרְאָה. אַתְהַפֵּךְ
 שְׁמִיָה עֲלִיהּ לְנוֹקְבָא, מִדַּת הַדִּין, כְּגוּוֹנָא דָּא
 הוּא"י. דְּאִתְהַפֵּךְ לִיהּ כְּלָא לְדִינָא, וְקָשִׁין מְזוֹנוֹתֵיו

בְּאוֹרֵי־יָתָא, פְּקָרִיעַת יָם סוּף. וּכְגוּוֹנָא דָּא פּוֹרְקָנָא, אָם
זְכוּ יִפְקוֹן בְּרַחֲמֵי, הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה סו) בְּטָרָם יִבֵּא
חֶבֶל לָהּ וְהַמְּלִיטָה זָכָר, וַיִּפְקוֹן בְּרַחֲמֵי. וְאִי לָאו אֲקֻדִים
רַחֲמֵי, וַיִּפְקוֹן בְּצַעֲרָא. וְשִׁפִּיר דְּאֲקֻדִים צַעֲרָא וְדִינָא
לְרַחֲמֵי. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ רַבּוּתֵינוּ זְכוּרָנָם לְבִרְכָה, מֵאֲרִי
מִתְנִיתִין לְפּוּם צַעֲרָא אֲגָרָא.

וּמִפְּקָנוּ דְנִפְשָׁא, מְקוּדָם דְנִפְקַת אֵית לָהּ צַעֲרָא, לְבַתֵּר
דְנִפְיקַת בְּרַחֲמֵי. וְרִזָּא דְמִלָּה (ירמיה לא) בְּבִכֵּי
יִבְאוּ, לְבַתֵּר וּבִתְחֻנוּנִים אוֹבִילִים, וּבְגִין דָּא, (ירמיה ל) וְעַת
צָרָה הִיא לִיעֶקֶב וּמִמְנָה יוֹשַׁע, וַיִּפְקוֹן בְּרַחֲמֵי. וּכְגוּוֹנָא
דְשִׁלַּח קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְיוֹנָה, וְלֹא אֲשַׁכַּח אֶתֵּר
לְשָׂרְיָא. הָכִי שִׁלַּח לָךְ רַעֲיָא מְהֵימְנָא בְּקַדְמִיתָא.

וּמָה כְּתִיב בְּהוֹן. (שמות ב) וַיִּפֶן פָּה וְכָה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ.
דְּכִלְהוֹן חֵיִיבִין, וְלֹא אֲשַׁכַּחַת בְּהוֹן אִישׁ זוֹכָה
לְאַפְקָא מִן גְּלוּתָא. וּבְגִין דָּא סִרְבַּת לְמִיזַל תַּמָּן, וְאִמְרַת,
(שמות ד) שְׁלַח נָא בְיַד תְּשִׁלַּח. וְהָא אַנְתָּ כְּגוֹן בְּהֵהוּא זְמָנָא,
בְּךָ יִתְקַיֵּים עִם יִשְׂרָאֵל, (מיכה ז) פִּימֵי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת. וּבְגִלוּתָא בִּתְרָאָה, תְּרִין מְשִׁיחִין יִשְׁלַח
עִמָּךְ, לְקַבֵּל תְּרִין גְּדַפִּין דְּיוֹנָה. דְּאַנְתָּ כְּגוּפָא בְּגִלוּתָא
רַבִּיעָאָה, לֵית לָךְ גְּדַפִּין. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא בְּקַדְמִיתָא הוּוּ
יִשְׂרָאֵל כְּגוּפָא, וְאַנְתָּ וְאַהֲרֹן, כְּתְרִין גְּדַפִּין דְּיוֹנָה, וּבְהוֹן
פְּרַחוּ יִשְׂרָאֵל.

השלמה מההשמטות (סימן ט"ו)

צוֹלְמָא עַל בַּר נֶשׁ כּוֹרְסֵיִיא מְרוּבְעַת בְּאַרְבַּע חִיוּוֹן
וְאָדָם לְשֶׁבֶת עַל הַכֶּסֶּא. כָּל אֶבֶר וְאֶבֶר דֵּה־אִי
צוֹלְמָא אִיהוּ מִלְאָךְ דֵּה־אִיהוּ מִמְנָא עַל כָּל פְּקוּדָא
וּפְקוּדָא כְּמָה דְאֻקְמוּהּ מְאָרִי מִתְנִיתִין עֲשֵׂה מְצוּהָ
אַחַת קָנָה לוֹ פְּרָקְלִיט אֶחָד.

צוֹלְמָא בְּרֻשֵׁיעֵיִיא עֲבוּדָה זָרָה, ד' חִיוּוֹן דִּילֵיהּ, עוֹן
מִשְׁחִית אַף וְחֻמָּה ד' אֲנַפִּין דֵּעֲבוּדָה זָרָה
נְדָה, שְׁפָחָה, גּוֹיָה, זוֹנָה. וּבְגִין דָּא (בראשית א) וַיִּבְרָא
אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, דָּא מְטַטְרוּ"ן. מֵאֵן אֱלֹהִים
דְּבָרָא לֵיהּ, דָּא אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלַךְ עוֹלָם.

בְּצַלְם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ סַמ"אל, דְּמַנִּיָּה אֱלֹהִים
אַחֲרִים דֵּאֲתַמַּר בֵּיהּ (שמות ב) לֹא יִהְיֶה לְךָ
אֱלֹהִים אַחֲרִים עַל פְּנֵי. אִם זָכָה בָּרָא לֵיהּ אֱלֹהִים
בְּצוֹלְמָא דְמַטְרוּ"ן, עֶבֶד תַּחֲוֹת רַבִּיָּהּ. וְהֵאִי אִיהוּ
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּהֵאִי דִיּוֹקְנָא. וְאִם
לֹא זָכָה צַלְם דִּסַּמ"אל.

תְּנִיבָא מִלְאָךְ הַמּוֹת דֵּה־אִיהוּ תַּחֲוֹת רְשׁוּתָא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיף הוּא לְמִידָן בֵּיהּ בַּר נֶשׁ בְּגִיָּהֲנָם, (ש"ח ע"א)
אִם לָאו הוּא צְדִיק. וּבְגִין דָּא וַיִּצַּר, יְצִירָה לְטַב,
מְטַטְרוּ"ן. לְמַעַבְד (לְמַהוּי) לֵיהּ עוֹזֵר בְּאוּרִייתָא בְּפְקוּדֵין,

וְהָאֵי אֵיהוּ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֶזֶר. וְאִם לֹא זָכָה, יִצְרָה לְבִישׁ,
 סמ"אל. דְּאֵיהוּ כְּנִגְדּוֹ לְמַחֲטֵי לֵיָּה לְמִידָן לֵיָּה בְּגִיָּהֶנָּם.
 וְתִרְוִיָּהוּ אֲזֵלִין עִם בַּר נָשׁ בְּתָרִין צוֹלְמִין.

וַיִּפַּח בְּאֶפְיוֹ נְשֵׁמַת חַיִּים, דָּא צוֹלְמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, שְׂכִינְתָא דְאֶתְמַר בָּהּ וּמְלָכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה.
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהָאֵי צוֹלְמָא שְׁלִיט עַל תִּרְוִיָּהוּ.
 וְהָאֵי צוֹלְמָא תִּיבַת נַח. עוֹרֵב וּבֵת זוּגוֹ לְקַבֵּל קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ בְּגִלוּתָא, אֲרַמִּיז רְזָא דָּא.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעוֹרֵב בְּקַדְמִיתָא, דָּא יֵצֵר הָרַע דְּשִׁלַּח
 לֵיָּה עִם בַּר נָשׁ בְּהָאֵי עֲלֵמָא דְאַקְדִּים, כְּגוּוֹנָא
 דְאַקְדִּים לִיעֶקֶב וּכְגוּוֹנָא דְתַבְּנִין דְאַקְדִּים לַחֲטָה. אֵי
 אֲשַׁכַּח הֵהוּא גּוֹף מְחוּיָב בְּכַמָּה חוּבִין, מִלוּכְלָף
 בְּטַנוּפִין דְעֵבִירוֹת. אֶתְמַר בֵּיהּ, וְלֹא חֲזַר עוֹרֵב
 בְּשְׁלִיחוֹתָא דְמֵאֲרִיָּה. לְבַתֵּר וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאֲתוֹ,

דָּא יֵצֵר הַטּוֹב: (עד כאן מההשמטות)

לֵית פְּקוּדָא, דְּלֹא אֶתְפְּלִילוּ תַמָּן עֶשֶׂר סְפִירוֹת. בְּתִיבָה
 תַּחֲתִיִּים שְׁנַיִם וּשְׁלִישִׁים תַּעֲשִׂיָּה. לְאַכְלָלָא בָּהּ,
 כְּהַנִּים לְוִיִּם וַיִּשְׂרָאֵלִים. תִּיבָה שְׂכִינָה עֲמַהוּן, תּוֹרַת יִי,
 אֵיָּהֵי רְבִיעִית הַהִין, ה' רְבִיעֵאָה. וּמְשׁוּלְשֵׁת בֵּיהּ יו,
 לְאַשְׁלָמָא בֵּיהּ ידוד. וְעֶשְׂרָה דְרַגְיִן דְאֶתְפְּלִילוּ בֵּיהּ,
 דְאֵינּוּן יו"ד ה"א וָא"ו ה"א. לְאַתְקִימָא בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל,

(דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְגו', (דברים יד) בְּנִים
 אַתֶּם לֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם. הָאִי שְׁמָא שְׁלִטְנוּתִיה בְּצוּלְמָא דְדַבְר
 נָשׁ, וְעַל כָּל אַבְר וְאַבְר דִּילִיה.

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לָדוֹן בְּדִינֵי חֲגָבִים, דְּאִתְמַר דְּגִים
 וְחֲגָבִים אֵינָן טְעוּנִין שְׁחִיטָה, אֲלָא אֲסִיפְתָּם
 הִיא הַמִּתְּרַת אוֹתָם. הָכִי מְאָרִי מִתְּנִיתִין, אֵינָן צְרִיכִין
 שְׁחִיטָה, אֲלָא דְּאִתְמַר בְּהוֹן וְיִגּוּעַ וְיִאֲסֹף עַל עַמּוּיו. מַה
 נוּנֵי יִמָּא, חִיוּתָן בִּימָא, אוּף תְּלִמִּידי חֲכָמִים, מְאָרִי
 מִתְּנִיתִין, חִיוּתֵיהוּ בְּאוּרִייתָא, וְאִי אִתְּפָרְשֵׁן מִנָּה מִיַּד
 מִתִּים. תְּנִינָא (נ"א תנאין) דְּמִתְּנִיתִין, דְּבַה אִתְּרְבוּ תְּנִינֵי יִמָּא.
 וְאִי אֵינּוֹן דְּבִיבְשֵׁתָא יַעֲלוֹן (נ"א יפלוֹן) לְמִיָּא, וְלֹא יִדְעִין
 לְשִׁטְטָא, אֵינּוֹן מֵייתִין. אֲבַל אָדָם דְּאֵינּוֹן מְאָרִי קְבֵלָה,
 אֵינּוֹן לְעֵילָא מְכֻלְהוּ, בְּהוּ אִתְמַר (בראשית א) וַיְרִדוּ בְּדַגַּת
 הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם, דְּאֵינּוֹן מְאָרִי מִתְּנִיתִין, תְּנִינֵיָּא.
 הַתְּנִין הַגְּדוֹל, (ישעיה כז) נַחֲשׁ בְּרִיחַ, לְקַבֵּל (שמות כז) וְהַבְּרִיחַ
 הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים.

בְּזִמְנָא דְּתְּנִינִין (דְּתְּנִינִין) מְאָרִי מְשֻׁנָּה, אֵית בְּהוֹן מַחְלוּקַת,
 וּמְקָשִׁין דָּא לְדָא, בְּלַע לְחַבְרִיה. וְהָאִי אֵיהוּ
 תְּלִמִּיד זְעִיר, שְׁלֹא הִגִּיעַ לְהוֹרָאָה, וּמוֹרָה, חֲזִיב מִיתָה.
 וְאִי אֵינּוֹן שְׁוִין דָּא לְדָא, וְאֵית בְּהוֹן מַחְלוּקַת וְקוּשְׁיָא,
 אִתְמַר בְּהוֹן לְסוּף, (במדבר כא) וְאֵת וְהָב בְּסוּפָה, וְאוּקְמוּהָ
 אֶהְבָּה בְּסוּפָה.

אֲדַהְכִּי, הָא נּוֹנָא רַבָּא אֲזִדְמֵן לְגַבִּיּהּ, וְאָמַר רַעֲיָא
מְהִימָנָא, (במדבר כד) אֵיתָן מוֹשְׁבֵךְ וְשִׁים בְּסַלְעַ
קַנְיָה. תַּנְיָא דְמַסִּיעַ לָךְ. דְּהָא נּוֹנִין בְּסַלְעַ קַנְיָא דְלַהוֹן,
אֵיתָן בְּהַפּוּכָא, תַּנְיָא. אֵיתָנִים בְּהַפּוּךְ אַתּוּן, תַּנְיָאִים.
אֲסַתְמַר מִנִּיּהוּ, דְּהָא אַנְתָּ כְּבֵד פְּהַ וְכְבֵד לְשׁוֹן, וּמֵאן
דְּבַעֲי לְאַתְקַפָּא בְּסַלְעַ דְּנוּנֵי יַמָּא, דְּמֵאֲרֵי מִתְנִיתִין,
דְּאִינוּן תַּנְיָאִים, בָּעֵי לְמַהוּי תַקִּיָּה, לִישְׁנָא חֲדִידָא
חֲרִיפָא, (דלִינְקוּב) לִינְקוּב עַד דְּמַטִּי לְתַהוּמָא רַבָּא דְתַמְן.
(חבְּקוּב ב) כִּי עוֹד (דף רע"ט ע"א) חֲזוֹן לְמוֹעֵד וַיִּפַּח לַקֶּץ וְלֹא יִכְוֹב,
וְאוּקְמוּהָ דְהָאֵי קָרָא נּוֹקֵב וַיּוֹרֵד, עַד תְּהוּמָא רַבָּא.
מֵאן הוּא דְנַחֲתִית לְתַהוּם רַבָּא, לְאַשְׁכַּחַא זְמַנָּא דָּא, אֵלָא
אַנְתָּ, דְאַתְמַר בְּךָ (תהלים לו) צִדְקַתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ
תְּהוּם רַבָּה. כַּמָּה מֵאֲרֵי מִתְנִיתִין, דְּבַעוּ לְנַחְתָּא לְעוּמְקָא
דְּהַלְכָּה, לְאַשְׁכַּחַא תַּמְן קֶץ דְּפַרְקַנָּא, וְנַחְתוּ תַמְן, וְלֹא
סְלִיקוּ. וְאַף עַל גַּב דְּלִישְׁנַהוֹן הוּת כְּפַטִּישׁ יְפוּצִץ סַלְעַ,
חֲלִישׁ פַּטִּישׁ דְּלַהוֹן, לְנַקְבָּא בְּהַהוּא סַלְעַ. וּמֵאן דְּנַקִּיבוּ
דִּילֵיהּ בְּהַהוּא סַלְעַ בְּלֹא רְשׁוּ, אַתָּא חוּיָא לְנִשְׁכָּא לֵיהּ.
וְאֵית אַחֲרָנִין דְּנַקִּיבוּ לָהּ, עַד דְּמָטוּ לְתַהוּמָא רַבָּא, וְלֹא
סְלִיקוּ מִתַּמְן.

וּבְזַמְנָא דְנוּקְבָא פְּתִיחָא, כָּל מֵאן דְּהוּה נָפִיל תַּמְן, לָא
הוּה סְלִיק. וּמְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד נָפִל תַּמְן עִם מְשִׁיחַ

בֶּן יוֹסֵף. דִּחַד אֵיהוּ (זכריה ט) עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר. וְחַד
 אֵיהוּ, (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ, דָּא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. וְהֵאֵי אֵיהוּ
 (שמות כא) כִּי יִכְרֶה אִישׁ בּוֹר וְלֹא יִכְסְנוּ וְנִפְּל שָׁמָּה שׁוֹר אוֹ
 חֲמוֹר. וּבְגִין דָּא אֶקְרִי מְשִׁיחַ, בַּר נִפְּלִי. וְאֵיהִי נִפְּלַת
 בְּתַרְיִיהוּ, וְאַתְמַר עָלָהּ, (עמוס ה) נִפְּלָה לֹא תוֹסִיף קוּם
 בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל. וְאַנְתָּ הוּא (שמות כא) בְּעַל הַבוֹר יִשְׁלַם כֶּסֶף
 יֵשִׁיב לְבַעֲלָיו. וְהֵמַת יִהְיֶה לוֹ, דָּא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, דְּעַתִּיד
 לְאַתְקַטְלָא. (מצאתי כאן חלק כמו ד' שורות ונראה שחסר)

נַחַת בְּגִינִיהּ. דְּוֵדַי אַרְבַּע גְּלִיּוֹת הֵווּ, תְּלַת, לְקַבְּל תְּלַת
 קְלִיפִין דְּאַגּוּזָא, דְּאֵינּוּן תְּהוּ, קוּ יְרוּק, קְלִיפָּה
 יְרוּקָא דְּאַגּוּזָא. תְּנִינָא בְּהוּ, אַבְנִין מְפוּלְמִין, דְּאֵינּוּן
 סְלַעִים תְּקִיפִין, דְּמַפְּל מְקוּם פֶּסְקוּ מִינֵיהּ כַּמָּה פֶּסְקוֹת,
 וְנִקִּיט לֹון, לְאַפְקָא מִיָּא דְּאוֹרִיָּתָא. וּבְגִין דָּא אֶתְקַרִּיאוּ
 אַבְנִים מְפוּלְמוֹת, דְּמִנֵּיהּ מִיִּין נִפְקִין. קְלִיפָּה תְּלִיתָאָה,
 דְּקִיקָא, גְּלוּתָא תְּלִיתָאָה, דְּתָהּ זַעִיר, וְהֵאֵי אֵיהוּ וְחֻשְׁךָ.
 גְּלוּתָא רְבִיעָאָה, תְּהוּם רְבָה, חָלַל דְּאַגּוּזָא. וְהֵאֵי אֵיהוּ,
 (בראשית א) וְחֻשְׁךָ עַל פְּנֵי תְּהוּם.

וְאַתְקַרִּי בּוֹר, דְּנִפְּל שָׁמָּה שׁוֹר, דָּא דְּכַתִּיב בְּיוֹסֵף, (דברים
 לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ. דְּאַתְמַר בֵּיתָהּ, (בראשית לז)
 וַיִּשְׁלִיכוּ אוֹתוֹ הַבּוֹרָה. נִוְקְבָא בִישָׂא. וְהַבוֹר רֵק, דְּכּוּרָא
 (נ"א דבורא), רֵק בְּלֹא תוֹרָה, אַבְל נַחֲשִׁים וְעַקְרָבִים יֵשׁ בּוֹ.

וְדָא גְלוּתָא רְבִיעָאָה, דוֹר דְרִשְׁעִים מְלֵא נְחָשִׁים
וְעִקְרָבִים, רַמָּאִים כְּנֻחָשִׁים וְעִקְרָבִים, דְעִקְרִין מְלֵי
דְרַבָּנָן, וְדִינִין לְשִׁקְרָא, עֲלִייהוּ אֲתַמֵּר, (איכה א) הִיוּ צָרִיהָ
לְרֹאשׁ.

(שמות ב) וַיִּפֶן פֶּה וְכָה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ דִּישְׂרָאֵל, בְּאֵלִין
רְשִׁיעִיא עֲרַב רַב, וְדָא בְּסוּף גְלוּתָא. וּבְגִין דָּא קִין
דְפּוֹרְקָנָא נּוֹקֵב עַד הַתְּהוּם רַבָּה. וְרַעִיא מְהִימָנָא, תְּהוּם
הוּא הַמּוֹת בְּהִיפּוּף אֲתוּוֹן, וְלִית מוֹת אֱלָא עֲנִיוּתָא, אַנְתָּ
נְחִיתַת תַּמָּן. וְהָא קָא אֲתַבְרִיר לְעִילָא, קָמִי תַנְאִים
וְאַמּוֹרָאִים, וְכֻלְהוּ נְחִתִין בְּגִינָךְ בְּתַהוּמָא לְסִיעָא לָךְ.

וְאַנְתָּ תַנְיָא דְמִסִּיעָא לָךְ יִתִיר מְכֻלְהוּ, בְּגִין דְאַנְתָּ לְוִיתָן
(נְחֻשׁ בְּרִיחַ) דִּימָא דְאוֹרִייתָא, מְאַרְיָה דְכָל נוֹנִין לְוִיתָן
אֲתַקְרִי, עַל שֵׁם אוֹרִייתָא, דְאַתְמֵר בֵּיה (משלי א) כִּי לְוִית
חַן הֵם לְרֹאשֶׁךָ. וּבִךְ (תהלים לו) אָדָם וּבִהֶמָּה תּוֹשִׁיעַ יִי. אָדָם
דְאַתְמֵר בֵּיה (במדבר יט) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֶהֱלָא, וְאוֹקְמוּהָ מְאַרִי
מִתְנִיתִין, אֵין הַתּוֹרָה מִתְקַיְיֶמַת אֱלָא בְּמִי שְׂמִמִּית עֲצָמוֹ
עָלֶיהָ, וְלִית מִיתָה אֱלָא עֲנִיוּתָא. וּבִהֶמָּה, אֵלִין עֲמִי
הָאָרֶץ, דְאַיְנוֹן מִתְכַּפִּיין כֶּסּוּם כַּפְּרֵד תַּחוּת מְאַרִי
מִתְנִיתִין.

אַדְהֵכִי הָא בּוֹצִינָא קְדִישָׁא אַתָּא, פֶּתַח רַעִיא מְהִימָנָא
וְאַמֵּר, מְאַרִי מִתְנִיתִין מֵאן אִיהוּ לְוִיתָן. אָמֵר

לִיה בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, הָאִי אִיהוּ דְדִרְגִיָּה עֲמוּדָא
 דְאִמְצָעִיתָא, וְצַדִּיק, דְאִתְמַר בֵּיהּ, גּוֹף וּבְרִית חֲשִׁבִינָן
 חַד. וְאִתְרַבֵּי בִימָא דָּא, דְאִיהִי אִימָא עֲלָאָה, יָם, דְּבַה
 מִיִּחְדִּין לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כ"ה כ"ה אֲתוּוֹן, דְאִינוּן יָם
 בְּחוּשְׁבֹן, וְאִיהוּ בַה. אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, וְדָאִי לוֹיִתָן
 דְקָאִים עַל שְׁפַת הַיָּם, וְעֲלֵמָא קָאִי עַל סַנְפִּירוֹי, דָּא (משלי
 י) צַדִּיק יִסוּד עוֹלָם, דְכָל עֲלֵמָא קָאִים עֲלוֹי. אָמַר

בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, זַכָּאָה חוּלְקָךְ רַעֲיָא מְהִימְנָא. (כאן חסר)
 בַּת קוֹל בְּגִלוּתָא, עַד דְתִיתִי אֲנִתְּ לַגְבָּהּ, דְאֲנִתְּ קוֹל
 דִּילָהּ, דְכָל אִשָּׁה בַת בַּעֲלָהּ, כְּמָה דְאֵת אָמַר וְתִהִי
 לוֹ לְבַת. מְאֹרְשָׁה אִיהִי לָךְ, עַדִּיין לָא עַבְדַּת (ד"א עאלת עמיה)
 עֲמָה לְחוּפָה.

אִתְמַר, צַעֲקָה הִנְעָרָה הַמְאֹרְשָׁה וְאִין מוֹשִׁיעַ לָהּ. הָכִי
 שְׁכִינְתָא, אִימָא דִּילָהּ (נ"א עלאה), צוּעֲקַת עַל
 בְּנָה, וְאִין מוֹשִׁיעַ לָהּ, עַד דְיִיתִי עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא
 בְּגִינָה, דְאִיהוּ מוֹשִׁיעַ. דְּבִגִּינָה אִתְמַר, (זכריה ט) הִנֵּה מִלְכָּךְ
 יבֹא לָךְ צַדִּיק וְנוֹשֵׁעַ. הוּא מוֹשִׁיעַ לְעֵילָא, וְאֲנִתְּ לְתַתָּא.
 וּבְגִין דְאֲנִתְּ בְּדִיוֹקְנִיָּה, אִתְמַר בְּךָ, (דברים ה) וְאִתָּה פַה
 עֲמוּד עֲמָדִי. דְכֻלְהוּ יִשְׂרָאֵל אֲהַדְרוּ לְאַהֲלִיהוֹן, וְאֲנִתְּ
 לָאו, עַד פּוֹרְקָנָא בְּתַרִּיתָא. וּמֵאן גָּרַם דָּא, עַרְב רַב.
 דְּבִגִּינְיָהּ, (שמות לב) וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ אֶת הַלוּחֹת. וּמִהֵיא

שְׁעֵתָא נִפְלָה, וְלֹא אֶתְפָּרַקַת מֵעֶרְב רַב, דְּאֶתְמַר בְּהוֹן
 (שמות יב) וְגַם עֶרְב רַב עָלָה אִתָּם. בְּכֹל דָּא לֹא אֶתְפָּרַשְׁן
 מִיִּשְׂרָאֵל. וְשִׁפְחָה מִגְּבֻרְתָּהּ, עַד פּוֹרְקָנָא בְּתַרְיִיתָא.
 אַנְתָּ בְּרָא דְמַלְכָּא, כְּגוּוֹנָא דִילָךְ אֶתְמַר בְּעַמּוּדָא
 דְּאִמְצָעִיתָא (דף רע"ט ע"ב) בְּכֹלָא, חֲדוּה דִילָךְ, כְּחֲדוּה
 דִילִיָּה יְהֵא, כַּד יִיְתִי לְמַפְרַק לְכֻלְתִּיָּה, (תהלים יט) וְהוּא כֹחְתָן
 יוֹצֵא מִחֻפְתּוֹ וְגו'. דְּהָא לְבוּשִׁין דִילָהּ בְּגָלוּתָא חֲשׂוּכִין,
 וּבְזִמְנָא דְאִיְהִי מִתְּלַבְּשַׁת בְּהוֹן, אִיְהִי אִמְרָה (שיר השירים א)
 אַל תִּרְאוּנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחֹרֶת. וְאֵלִין קְלִיפִין אִינוּן,
 מִשְׁחִית אַף וְחֻמָּה, נוֹקְבָא בִישָׂא, שְׁפָחָה בִישָׂא, שְׁבַתְאִי,
 (משלי ל) וְשִׁפְחָה כִּי תִירֵשׁ גְּבִירְתָּהּ, דְּאִיְהִי שְׁבַת מַלְכָּתָא.
 מִשְׁחִית אַף וְחֻמָּה, סַחְרִין לְתַלְתָּא אַבְהָן.
 וְלֹא עוּד, אֲלֵא מַה דְּהוֹת בְּרֵתָא דְמַלְכָּא, י' עַל הו"ה,
 דְּכֻלִּילָן בְּאַבְהָן, ה' קַדְמָאָה בְּאַבְרָהָם. ה' תַּנְיִינָא
 בִּיצְחָק. ו' בִּיעֶקֶב. וְהוֹת י' רִישָׁא עַלִיָּהּ. אֶתְמַר, (איכה ה)
 נִפְלָה עֶטְרַת רֵאשֵׁנוּ. וְאִמְתִּילוּ רַבָּן מְתָלָא, לְמַלְכָּא
 דְּהוּה לִיָּה עֶטְרָה עַל רִישִׁיָּה, וְאֵילָן יָאָה קַדְמִיָּה, אֶתִּיא
 לִיָּה שְׁמוּעָה בִישָׂא, אַרְמֵי עֶטְרָה מֵעַל רִישִׁיָּה. וּמַה דְּהוֹת
 י' עַל הו"ה. י' לְעֵילָא, אֶתְהַדָּר הוּה"י, י' לְתַתָּא. וּבְגִין
 דָּא אִמַר דְּוֹד, (תהלים קיח) אָבִן מֵאִסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֵאשׁ
 פְּנֵה מֵאֵת יִי הָיְתָה זֹאת.

קוּם רַעֲיָא מְהִימָנָא, טוּל אַבְנָא דָּא בִידָךְ, דְּאַתְמַר בְּהַ, (זכריה ג)
עַל אֲבָן אַחַת שְׁבַעָה עֵינָיִם. לְתַבְרָא קְלִיפִין
דְּאַגּוּזָא, דְּהָא כֻּמָּה רוּעִים פֶּרְנָסֵי דְרָא, אַתְכִּנְשׁוּ עַל הַאי
אַבְנָא, דְּאִיהִי סֹלַע דִּילָךְ, לְאַפְקָא מִיָּא מִתַּמָּן, דְּכֻלָּה
דִּילָךְ מֵעֵין הַחֲכָמָה. בְּהַאי סֹלַע, דְּנִבְיָעָא דִּילָהּ
בְּאוּרֵייתָא, בְּרוּזִין סְתִימִין לִית סוּף. וְעֵלָה אַתְמַר, (איוב כח)
וְהַחֲכָמָה מֵאֵין תִּמְצָא.

וְכֹל תּוּקְפָא דְלֵהוּן לְאַעְבְּרָא קְלִיפָה דְלַעֲיִלָא, וְכַד מְטָן
לְקְלִיפָה תְנִינָא, דְּאִיהִי תְקִיפָא, אִיהִי קְשִׁיא לֹון,
וּמְחָאן בָּהּ כֹּל יוּמִיהוּן כְּלָהוּ, בְּלִישְׁנֵהוּן דְּאֵינֹון תְּקִיפִין
כְּפִטְיָשִׁין, וְלִית לֹון רִשׁוּ לְאַפְקָא מִינָהּ מִיָּא. אֵלָא אֵלִין
טְפִין דְּנִפְקִין עַל יְדָךְ, בְּזִמְנָא דְּאַתְמַר בְּהַ, (במדבר כ) וַיִּף
אֶת הַסֹּלַע בְּמִטְהוּ פְּעַמִּים. וּבְמַחָאָה תְנִינָא נְפִקִי אֵלִין
טְפִין. וְאֵלִין אֵינֹון רְמִיזִין דְּחֲכָמָה, רְמִיזִין דְּקִבְלָהּ,
דְּאֵינֹון בְּחֻגִיגָה, וְשָׂאָר מִתְנִיתִין. וְהַאי אֲבָן לִית מֵאן
דְּאַפִּיק מִינָהּ חֲכָמָה, דְּאִיהִי מְלָגָאוּ, דְּלִית לָהּ סוּף, (דאיהו

מוֹדָא מְלָגָאוּ) בַּר אַנְתָּ, דְּאַתְמַר בְּךְ הֲלָכָה לְמִשָּׁה מְסִינִי.

פְּתַח רַעֲיָא מְהִימָנָא וְאָמַר, סָבָא סָבָא, אִית סֹלַע, וְאִית
סֹלַע, אִית אֲבָן, וְאִית אֲבָן. אִית אֲבָן דְּשָׂמָא
דִּיהוּ"ה, עָלָה אַתְמַר (דניאל יב) וְאַבְנָא דִּי מַחַת לְצִלְמָא הוּת
לְטוּר רַב. וְאִית אֲבָן דְּאִיהִי (ויקרא כו) אֲבָן מְשִׁפִּית, דְּלִית
תַּמָּן נְבִיעוּ דְּמִיָּא דְּחֲכָמָתָא, וְלָא דְּבוּר.

אֵלָא אָבִן דְּאִיְהִי (חסר) סִלְעַ, דְּמִשָּׁה, עָלָה אֲתָמֵר (במדבר כ)
 וְדַבְּרָתֵם אֶל הַסִּלְעַ לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מִימּוֹ. דְּאִיְהִי
 בַּת קוֹל וְלֹא תִלְיָא בְּהָ אֵלָא דְבוּר וּפְיוּסָא. אֲבָל שְׂפַחָה,
 סִלְעַ אַחְרָא, דְּאֲתַקְרִיאת (קליפה) מְשֻׁנָּה. נוֹקְבָא דְעֵבֵד
 נַעֲרָ. עָלָה אֲתָמֵר, (משלי בט) בְּדַבְרִים לֹא יוֹסֵר עֵבֵד, אֵלָא
 דְּמַחְאָן וּמִתְבָּרִין מִינָהּ כַּמָּה פְּסָקוֹת, וְלִקְטִין לוֹן,
 וְאֲתַקְרוּן לְקוּטוֹת. וְעַל דְּמִלְקֵי לוֹן, אֲתַקְרִיאוּ לְקוּטוֹת,
 בְּלֹא נְבִיעוּ דְּחֻכְמָה וְקִבְלָה.

אֲבָל סִלְעַ דִּילֵי, אִיְהִי בְּרֵתָא דְּמִלְכָּא, בְּגִינָה אֲתָמֵר,
 וְדַבְּרָתֵם אֶל הַסִּלְעַ לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מִימּוֹ, בְּדַבוּר
 וּפְיוּס, כְּבָרְתָא דְּמִלְכָּא. וּבְגִין דְּמַחְינָא בְּהָ, לְקִינָא עָלָה,
 וְאֲתַגְזֹר עֲלֵנָא מוֹתָא. דְּמֵאן דְּמַסְרַב לְמַטְרוֹנִיתָא, חֵיִיב
 מִיתָה. כָּל שְׁכָן מֵאן דְּמַחָא לְבְּרֵתֵיהָ דְּמִלְכָּא. וּבְגִין דָּא
 אֲתַגְזֹר עָלֵי, דְּלֹא אִיעוּל לְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, וְאַנָּא קְבוּר
 בְּאַרְעָא נוֹכְרָאָה, וְאֲתַעֲבַרְת מִינֵי. וְאֲתָמֵר, (שמואל ב כג)
 וַיֵּרֶד אֵלָיו בִּשְׁבֹט. וְהָאִי שְׁבֹט, אִיְהוּ חַד מִשְׁבֹּטֵי דִּילֵי,
 דְּאַנָּא עֲתִיד לְנַחְתָּא תַּמָּן לְמַהוּי עִם יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא.
 וְכֹלָא אֲתַרְמִיז, וּבְאַתָּר אוֹחְרָא אוֹקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין.

(חסר)

דְּבִי מְקַדְשָׁא, וְשָׂמָא דְּמִשִּׁיחַ, אֲתַקְרִיאוּ בְּשֵׁם יְדוּד. וְדָא
 אַרְבַּע אַנְפֵי אָדָם, וְאִינוּן דְּשִׁבְטָא דְּלוּי, אִינוּן נַפְקָן

מִחִיּוֹן דְּאִינוּן שְׂאֵר שְׁבֻטִין, וְעָאלוּ בְּחֻלְקָא דְּאָדָם,
 דְּאִינוּן אַרְבַּע אַנְפִּין דִּילֵיהּ. וּמִשָּׁה אִיהוּ אָדָם בְּדִיוֹקְנָא
 דִּיהוּא אָדָם קַדְמָאָה דִּלְעִילָא. (משלי ל) מַה שְּׁמוּ וּמַה שְּׁם
 בְּנוֹ. וּבְגִין דָּא, כְּהִנְיָא וְלִיּוּאֵי, מְזוּנִיהוּן עַל יְדָא דְּמִלְכָּא
 אָכִיל בְּפִתּוּרִיהּ, וְשְׂאֵר חֵיילִין דְּמִלְכָּא, כָּל חַד יְהִבִּין לֵיהּ
 לְמִיכַל בְּבֵית מוֹשָׁב דִּילֵיהּ. וְרַעֲיָא מְהִימְנָא אִיהוּ כְּבָרָא
 דְּמִלְכָּא, קָרִיב לְמִלְכָּא יִתִּיר מֵאֲלִין דְּאֶכְלִין לְפִתּוּרִיהּ,
 דִּלִּית מֵאֵן דְּקָרִיב לְמִלְכָּא מְכַל בְּנֵי מַלְכוּתָא, כְּבָרִיהּ.

קָם בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וְאָמַר, סָבָא סָבָא, בְּמִלִּין דִּילָךְ
 אֲשַׁתְּמוּדַע מֵאֵן אַנְתָּ. אַנְתָּ הוּא אָדָם קַדְמָאָה. מַה
 שְּׁמוּ, אַתְמַר עֲלֵךְ. מַה שְּׁם בְּנוֹ, אַתְמַר עַל רַעֲיָא
 מְהִימְנָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ חַדֵּשׁ כַּמָּה חַדוּשִׁין בְּאוּרִייתָא,
 חַדוּה זְמִינָא לְגַבְךָ, (משלי י) דִּבְנֵן חֲכָם יִשְׁמַח אָבִי. (חסר)

רַעֲיָא מְהִימְנָא, בְּפַרְשֵׁתָא דָּא, הָוָה אֲדַכְּרַ כְּנִישׁוּ דִּילָךְ
 לְהַהוּא עֲלֵמָא, דְּכֹתִיב (במדבר כז) (עלה) (דף ר"פ ע"א) אֵל
 הַר הָעֵבְרִים הִזֵּה הַר נָבוּ וְגו', וְרֵאִיתָ אוֹתָהּ וְנֶאֱסַפְתָּ אֶל
 עַמְּךָ וְגו', כַּאֲשֶׁר נֶאֱסַף אֶהְרֵן אַחִיד וְגו'. וּבַהֲאֵי פַרְשֵׁתָא,
 אִית לָךְ לְאַהֲדָרָא לְעֵלְמָא וְלַהֲחִיּוֹת, וְלֹאֲעֵלָא לְאַרְעָא
 דִּישְׂרָאֵל, וְלֹאֲתַחְבְּרָא בְּפַרְשֵׁתָא דָּא בְּכֻלָּהּ דִּילָךְ, דְּכֹתִיב
 בַּיָּת, (במדבר כה) הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. וּבְגִין דָּא
 לֹא אָמַר לָךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲכָא רַד, אֶלָּא עֲלָה.
 דְּמַנִּיָּה, אַנְתָּ תְּהָא עָאל לְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל.

וַיִּמָּה דְאָמַר בְּךָ, (דברים לד) וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ עַד
 הַיּוֹם הַזֶּה. וַיִּלְאִינוּן אֲטִימִין לְבָא, סְתִימִין עֵינִין,
 דְּלֹא יָדְעֵי קְבוּרָה דִּילָךְ, דִּהְוִית אַנְתָּ בְּעֵי רַחֲמֵי מְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, דְּלֹא יִיעוּל לָךְ בְּהֵוּא קְבוּרָה, דְּבַה אַנְתָּ
 מִתְקַרֵי מֵת. הֵדֵא הוּא דְכָתִיב, (יהושע א) מִלְּשָׁה עַבְדֵי מֵת.
 וַאֲיַנּוּן טַפְשָׁאֵי אֲמַרִין, וְכִי מִלְּשָׁה הָוּה מְפַחַד מִמֵּיתָה,
 לְנַפְקָא מֵהַאי עֲלֵמָא, לְעֲלֵמָא דְאַתִּי, כְּשָׂאֵר בְּרִיִין.
 וַאֲיַנּוּן לֹא יָדְעִין דְּקְבוּרָה דִּילָךְ, וּמּוֹתָא דִּילָךְ אִיךְ הִיא.
 דְּהַכִּי אוֹקְמוּנָה מְאִרֵי מִתְנִיתִין, דְּמִתִּי חוּצָה לְאַרְצָן אִינָם
 חַיִּים. לֹא אֲמַרֵי דְאִינָם עֲתִידִים לְהַחֲיוֹת, דְּאֲלֵמְלֵי
 כֶּךָ הוּוּ כְּפָרִין בְּתַחֲיִית הַמֵּתִים. אֲלֵא הַכָּא רִזָּא רַבְרָבָא,
 קְבוּרָה דִּילֵיה בְּצוּלְמָא דְלָאוּ הֶגְוֵנָה לֵיה, דְּאִיְהִי (תהלים מב)
 אֲרִץ צִיָּה וְעַיְיָ בְּלֵי מַיִם, וְלִית מַיִם אֲלֵא תוֹרָה, וּבַה (ישעיה
 11) לֹא תֵאָר לּוֹ וְלֹא הֵדֵר. וּמֵאֵן דְּחֻזִי לֵיה בְּהֵוּא צוּלְמָא,
 וּנְרָאֵהוּ וְלֹא מְרָאֵה וּנְחַמְדֵּהוּ. וּבְגִין דָּא, נְבוּאָת יִשְׁעִיָּה
 (ישעיה נב) הִנֵּה יִשְׁכִּיל עַבְדֵי, קָא רְמִיז עֲלֵיה.

וּבְגִין הַהוּא קְבוּרָה, הָוּה בְּעֵי רַחֲמֵי דְלֹא יְמוֹת תַּמָּן
 בְּחוּצָה לְאַרְצָן, לְפוּם דִּהּוּה בְּאַרְצָן צִיָּה רַעַב וְעַיְיָ
 וְצִמָּא בְּלֵי מַיִם, דְּאִיְהִי אוֹרִיִּיתָא. וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר עֲלֵיה,
 עֲלֵה אֶל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה. מִשְׁפְּלוֹתָא דִּילֵיה, אַחֲזִי לֵיה